

กพยจ.

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด
(กพยจ.) กลไกการอำนวยความสะดวก
และประสานความร่วมมือในระดับจังหวัด
Provincial Commission for Justice
Administration Development (PCJAD)
Justice administrative And cooperating
mechanism at the provincial level

ไชยสุวัฒน์ ฤงเงิน*

CHAI SUWAT THUNGNGERN

■ บทคัดย่อ

การประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2560 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เสนอเพื่อเป็นกลไกการอำนวยความสะดวก และประสานความร่วมมือในระดับจังหวัด โดยมีองค์ประกอบของ กพยจ. ที่สำคัญประกอบด้วย อัยการจังหวัด (เป็นที่ปรึกษา) ผู้ว่าราชการจังหวัด (เป็นประธานกรรมการ) กรรมการ ได้แก่ ผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวน 15 คน และยุติธรรมจังหวัด (เป็นกรรมการและเลขานุการ)

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน กำกับและติดตามผลการดำเนินการให้บริการประชาชนในภารกิจของกระทรวงยุติธรรมในจังหวัด รวมทั้งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และประชาชนในการแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชนที่เหมาะสม

* ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

Director, Division of National Justice Commission Secretariat

Received: January 21, 2019 Revised: March 11, 2019 Accepted: March 15, 2019

และสอดคล้องกับสถานการณ์ของจังหวัด ตลอดจนเป็นหน่วยงานกลางในการสนับสนุนงบประมาณให้พื้นที่ พร้อมทั้งเสนอแผนการดำเนินการไปสู่แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการบูรณาการ งบประมาณในระดับพื้นที่

คำสำคัญ : คณะกรรมการยุติธรรมระดับจังหวัด

■ Abstract

The cabinet meeting on July 18, 2017 has approved, in principle, the appointment of the Provincial Commission for Justice Administration Development (PCJAD), proposed by Deputy Prime Minister (Mr. Wisanu Kreungam), Chair of the National Commission for Justice Administration (NCJAD). Positioned as the justice administrative mechanism at the provincial level, the PCJAD is composed of provincial attorney as the advisor, the governor as the chairperson, 15 representatives from all sectors as members of the commission and the director of provincial justice office as a member of the commission and secretary.

The functions of the PCJAD are (1) to promote, support and monitor the implementation of the Ministry of Justice's programmes and projects at the provincial levels, (2) to coordinate the functions of governmental units, private sector and

people in the monitoring and support for various forms of community rehabilitation suitable for the provinces and (3) to be the central unit in mobilizing the area-based budget and (4) to propose the action plan that will lead to the development of the provincial strategic plan, development plan, provincial group development plan and the area-based budget integration.

Keywords : Provincial Commission for Justice

■ บทนำ

การประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2560 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เสนอเพื่อเป็นกลไกการอำนวยความสะดวกและประสานความร่วมมือในระดับจังหวัด โดยมีองค์ประกอบของ กพยจ. ที่สำคัญประกอบด้วย อัยการจังหวัด (เป็นที่ปรึกษา) ผู้ว่าราชการจังหวัด (เป็นประธานกรรมการ) กรรมการ ได้แก่ ผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวน 15 คน และยุติธรรมจังหวัด (เป็นกรรมการและเลขานุการ) มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. เสนอแผนการดำเนินการไปสู่แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งบูรณาการงบประมาณในระดับพื้นที่

2. บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และประชาชนในการแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำความผิดในชุมชนที่เหมาะสมในจังหวัด และสอดคล้องกับสถานการณ์ของจังหวัด ตลอดจนเป็นหน่วยงานในการประสานงานเพื่อสนับสนุนงบประมาณและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้พื้นที่

3. กำหนดแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนให้ส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสริมสร้างให้ประชาชนในจังหวัดเข้าถึงการบริการในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม

4. กำหนดแนวทางการป้องกัน ฝ่าละอองธุลีพระบาทอาชญากรรม การทุจริตประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ และการกระทำความผิดกฎหมายต่างๆ ในจังหวัด รวมถึงการแจ้งเบาะแสข้อมูลการกระทำความผิดกฎหมาย

5. ประสาน กำกับดูแลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงฐานข้อมูล เช่น ข้อมูลระบบงาน ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายฯ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด

6. กำกับ ติดตามและรายงานผลการดำเนินการ เสนอข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงมาตรการกลไกในการดำเนินการให้คณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ทราบและพิจารณา

7. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานหรือศูนย์ขับเคลื่อนการดำเนินงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดำเนินการอื่นใดเพื่อให้การดำเนินการเกิดเป็นรูปธรรมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

■ การขับเคลื่อนยุทธธรรมฉบับที่ ๑ : การกึ่ง และ กพยช.

สำนักงานกิจการยุติธรรม (สกธ.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. ได้จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อขับเคลื่อนยุทธธรรมจังหวัด : การกึ่ง และ กพยช. ขึ้นระหว่างวันที่ 16-18 สิงหาคม 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ยุทธธรรมจังหวัดในฐานะเลขานุการ กพยช. มีความรู้ความเข้าใจสามารถขับเคลื่อนภารกิจ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำคำขอรับการจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการในระดับจังหวัด และเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสร้างศักยภาพให้แก่ยุทธธรรมจังหวัด ซึ่งสรุปสาระสำคัญของการสัมมนาได้ดังนี้

1. ยุทธธรรมจังหวัดกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม: นายสุวัฒน์ ตันยวรรธนะ

ความสำคัญของยุติธรรมจังหวัดที่เป็นกลไกสำคัญในพื้นที่ที่จะเข้าใจถึงปัญหา อุปสรรคในเรื่องของความเหลื่อมล้ำ การเข้าถึงความยุติธรรม การขาดความรู้ในเรื่องกฎหมาย และจะต้องนำความยุติธรรม รวมทั้งการบริการด้านยุติธรรมไปสู่ประชาชนในพื้นที่

บทบาทของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั้งนำร่องและประจำจังหวัดซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการบริหารงาน กพยจ. ซึ่งจะต้องเตรียมความพร้อมให้สามารถทำงานร่วมกับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอได้ การเชื่อมต่อที่สำคัญของรัฐบาลไปยังพื้นที่ไปยังประชาชน โดยจะต้องมีความเข้าใจยุทธศาสตร์ชาติ และที่กระทรวงยุติธรรมเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ เช่น ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม เป็นต้น

การยกระดับประเทศ โดยยุติธรรมจังหวัดจะต้องตระหนักถึงเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ 16 การบังคับใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวกับยุติธรรมทางเลือก การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รวมทั้งการนำยุติธรรมชุมชนมาใช้ และให้ยุติธรรมจังหวัดนำสื่อการสร้างการรับรู้กฎหมาย (Info Graphic) ของสำนักงานกิจการยุติธรรม กระจายความรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยชี้หลักการทำงานร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ ภาคประชาสังคม ประชาชน ศูนย์ดำรงธรรม ยุติธรรมชุมชน อาสาสมัครต่างๆ 4 ประการ ได้แก่ (1) Change การเปลี่ยนแปลงทั้งกระบวนการ ความคิด แนวคิด กระบวนทัศน์ทางความคิด (2) Trust การไว้วางใจซึ่งกันและกัน (3) Team การทำงานเป็นทีม (4) Tomorrow การทำงานเพื่อวันพรุ่งนี้ ซึ่งภารกิจหลักที่สำนักงานยุติธรรม

จังหวัดต้องดำเนินการ คือ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการต่างๆ ลงสู่ประชาชนในพื้นที่ การขับเคลื่อน กพยจ. ให้สามารถบริหารงานได้ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดต้องเข้าร่วมประชุมและรับข้อมูลของหน่วยงานยุติธรรม และการบริหารงาน กพยจ. ให้ประสบผลสำเร็จ

2. ยุติธรรมจังหวัดกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจกระทรวงยุติธรรม: ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ

การขับเคลื่อนภารกิจกระทรวงยุติธรรมต้องมีเป้าหมายในการทำงานชัดเจนและมีวิธีการทำงานที่เหมือนกันตามกรอบของ Function ยุติธรรมจังหวัดจึงจะขับเคลื่อนภารกิจให้สำเร็จได้ โดยยุติธรรมจังหวัดต้องสามารถของงบประมาณเพื่อแก้ปัญหา/อำนวยความสะดวกยุติธรรมในจังหวัดได้ ซึ่งต่อไปงบประมาณในกรอบของ Function จะลดน้อยลง จึงต้องเสนอแนวคิดการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในกรอบเชิง Agenda และ Area มากขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของจังหวัด ทั้งนี้การลงพื้นที่ควรพิจารณาพื้นที่ที่ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมได้ยาก มีความยากจน มีสถิติการร้องเรียน/ร้องทุกข์มาก ต้องการความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมสูง รวมทั้งพิจารณาประเภทคดี และสาเหตุเพื่อนำไปสู่การป้องกันหรือบรรเทาปัญหาในพื้นที่

การแบ่งงานของยุติธรรมจังหวัด เพื่อจัดระบบการทำงานให้มีความชัดเจน โดยแบ่งออกได้ดังนี้

1. Function Base โดยสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา (สชง.) และกองทุนยุติธรรม ต้องมีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการทำงาน สามารถระบุ

ผลสัมฤทธิ์ได้ มีระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งต้องวัดประสิทธิผลและประสิทธิภาพได้ รวมถึงสร้างมาตรฐานตลอดจนบูรณาการการทำงานร่วมกัน

2. Agenda Base เกี่ยวพันกับสิ่งที่ทำอยู่แล้ว เช่น การสร้างการรับรู้ การสร้างวัฒนธรรม เคารพกฎหมาย กลไกการเข้าถึงกฎหมาย ต้องทำอย่างไรเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและเกิดการรับรู้ได้อย่างแท้จริง ซึ่งการรับรู้มีอยู่ 2 แบบ คือ แบบที่หนึ่ง ทำให้ผู้ให้บริการได้รับรู้ และเข้าถึงข้อมูล โดยมีเครื่องมือในการค้นหา และให้บริการ เพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน ให้กับเจ้าหน้าที่ยุติธรรมจังหวัด เช่น ระบบ e-consultation ทนายของจังหวัดที่ใช้ตอบปัญหา ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และแบบที่สองทำให้ ผู้รับบริการเข้าถึงข้อมูล สามารถรับรู้และ สร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้รับบริการ ดูแลตัวเองได้ก่อนในเบื้องต้น เช่น อินโฟกราฟฟิค ทั้งนี้การจะทำให้การรับรู้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องสร้างกลไกในการปฏิบัติ และต้องมีระบบ ในการรักษากลไกและการป้องกันเพื่อทำให้ ศูนย์ยุติธรรมชุมชนมีความสามารถในการ ทำหน้าที่ Function Base ตั้งแต่การรับเรื่อง และต้องประเมินความสามารถในการจัดการ สิ่งนั้นด้วย

3. Area Base ผ่านกรอบการทำงานของ กพยจ. ต้องมีกลไกในการสร้างความเป็นธรรม ให้ประชาชนในจังหวัดอย่างไร การป้องกัน ปัญหารวมไปถึงการปรับปรุงกระบวนการให้ดีขึ้น ซึ่งไม่มีสูตรสำเร็จขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา แต่ละพื้นที่ โดยต้องมีข้อมูลของจังหวัดใน หลายๆ ด้าน ข้อมูลงานพียงชั้นต่าง ๆ ก่อนทำแผน แล้วนำข้อมูล สถิติต่าง ๆ มาเชื่อมโยงเชื่อมกัน ทั้งหมด

การช่วยเหลือประชาชนให้ได้รับความยุติธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นงานหลัก และมีความสำคัญ จึงต้องมีแผนงาน โครงการ และกลไกช่วยเหลือทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยร่วมมือกันทั้งในระดับจังหวัดเพื่อ นำความยุติธรรมสู่หมู่บ้าน นำบริการภาครัฐ สู่ประชาชน และจะต้องมีตัววัดประสิทธิผล และประสิทธิผลที่ชัดเจน และติดตามนโยบาย ของรัฐ หากมีเรื่องที่เกี่ยวข้องในการทำงานของ กพยจ. จะได้นำเรื่องนั้นมาดำเนินงานทันที และจะต้องทำให้สำเร็จ เช่น เรื่องการป้องกัน อาชญากรรมตามคำสั่ง คสช. เรื่องการต่อต้าน การค้ามนุษย์ทั้งด้านแรงงานและเพศ ซึ่งต้อง มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และตำรวจ เพื่อให้งานสำเร็จ รวมถึงการกำหนด ตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานของ แต่ละจังหวัด ซึ่งจะมีการจัดเกิดโดยอิงกลุ่ม เช่น การรายงาน การบริหารทรัพยากร ทั้งคนและ ระยะเวลา การบริหารงาน แผนงานโครงการ ที่เหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละพื้นที่และ การทำงานแบบบูรณาการ

3. การตรวจราชการแบบบูรณาการเพื่อ ประสิทธิภาพการดำเนินงานในพื้นที่: พันตำรวจโท ดร.พงษ์ธร ธัญญสิริ

1. การสร้างมาตรฐานการดำเนินงาน ของ กพยจ. ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม โดยเฉพาะเรื่องการสร้าง ความสมานฉันท์ ความปรองดอง

2. มาตรฐานการปฏิบัติงานของ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด (สยจ.) ซึ่งรวมไปถึง ยุติธรรมชุมชนด้วย เช่น ระบบและขั้นตอน ในการให้บริการต่อประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ

รัฐธรรมนูญ มาตรา 77 วรรคแรก รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น ซึ่งจะต้องมีแนวทางเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและเข้าใจได้อย่างแท้จริง (มาตรฐานการเข้าถึงของประชาชน) วรรคสอง การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนออกกฎหมาย และ วรรคสาม เกี่ยวกับระบบอนุญาต ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจ และระยะเวลาในการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งต้องมีช่องทางให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าถึงได้มากที่สุด

3. แนวทางการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน ใช้วิธีการใดในการที่จะทำให้ประชาชนได้เข้าถึง และรับรู้อย่างแท้จริง วิธีการสื่อสาร เช่น การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่

4. การปฏิบัติภารกิจของกระทรวง จะต้องมียุติธรรม ขั้นตอน และรูปแบบที่ชัดเจน ซึ่งจะมีการจัดลำดับของศูนย์ยุติธรรมชุมชน (Grading) ซึ่งจะวัดจากจำนวนการขับเคลื่อนภารกิจ รวมถึงการรายงาน ซึ่งทั้งสองอย่างนี้จะต้องสอดคล้องในแต่ละพื้นที่

5. การทำให้ประชาชน หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือประชาชน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการดูแลและช่วยเหลือประชาชน เพื่อให้ทั้งประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รู้จัก และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ ของ กพยจ. เพื่อให้เกิดความรู้สึกในการมีส่วนร่วม ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผล โดยเฉพาะภารกิจด้านที่ 5 ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านคุ้มครองผู้เสียหาย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

1. การขออนุมัติงบประมาณจะต้องมีข้อมูลที่ชัดเจน ทั้งในเรื่องบทบาท ภารกิจ หน้าที่

และเหตุผลความจำเป็น ซึ่งจะต้องเป็นข้อมูลสถิติที่เกิดจากงานที่แท้จริง

2. ส่วนกลางจะต้องทำงานสนับสนุนให้ กพยจ. รวมไปถึงเครือข่าย (ยุติธรรมชุมชน) ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ ความรู้ ข้อเสนอแนะแนวทาง เพื่อให้งานสำเร็จ สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การนำระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพความสะดวก รวดเร็ว ซึ่งหากหน่วยใดเกิดปัญหาในการนำระบบนี้มาใช้ ต้องมีการรายงานเพื่อหาวิธีการแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป

4. การมี Function Base ที่ไม่ยุ่งยาก และการมี Best Practice ที่ดี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการที่จะทำให้เกิดประโยชน์นานัปการ ต่อประเทศชาติ ประชาชน และหน่วยงานต่อไป ซึ่ง Best Practice ที่จะนำมาใช้นั้นจะต้องมีลักษณะเป็น Innovation

4. สร้างความเป็นเอกภาพให้ยุติธรรมจังหวัดเชื่อมโยงไปยุติธรรมชุมชน “ประสบการณ์และมุมมองด้านการบริหารงานในพื้นที่ภูมิภาคแบบบูรณาการ”: นายถาวร พรหมมีชัย

การสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติหน้าที่ คำว่าปกครองนั้นไม่ได้หมายความว่าเราไปปกครองคนอื่น คำว่า “ปก” คือทำให้เค้ามีความสุข “ครอง” คือครองใจคน เมื่อมองย้อนกลับไปที่เมื่อตอนเข้ารับราชการ ทุกคนจะมีความคิดไม่ต่างกัน นั่นคือ อาชีพราชการเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง อาชีพราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ได้รับการยอมรับในทุกที่ อาชีพราชการเป็นอาชีพที่ได้ช่วยเหลือพี่น้องประชาชน ซึ่งเป็นการทำบุญทำกุศล โดยไม่ต้องควักกระเป๋า งานราชการนั้น

จึงเป็นเรื่องในทางรัฐศาสตร์ เป็นมิติทางสังคม ที่หนึ่งบวกหนึ่งอาจจะได้ไม่เท่ากับสอง อาจจะน้อยกว่าหรือมากกว่ามหาศาลก็ได้ (Infinity) แต่การจะเกิดสิ่งนั้นได้จะต้องใช้ทั้งความรู้ ความสามารถ และสิ่งสำคัญคือการมีทัศนคติที่ดี (Attitude) ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ชีวิตจะมีความสุขหรือไม่มีความสุข จึงอยู่ที่ Attitude หากเปรียบเทียบในทางพระพุทธศาสนา ก็คือ สุขทุกข์อยู่ที่ใจนั่นเอง

งานของกระทรวงยุติธรรมก็เช่นเดียวกัน จะต้องต้องมี Attitude เพราะงานของกระทรวงยุติธรรม คือการทำให้พี่น้องประชาชนมีความสุข กินอิ่ม นอนอุ่น ดังนั้น งานของกระทรวงยุติธรรมจึงเป็น กลไกสำคัญ ในการตอบโจทย์ด้านความสุขของประชาชน แต่การเริ่มต้นการดำเนินงานก็อาจจะมีความยาก อาจจะกลัวการปฏิเสธ เหมือนกับการทำธุรกิจ แต่เป็นการเริ่มต้นเพื่อการช่วยเหลือพี่น้องประชาชน จึงไม่มีใครปฏิเสธงาน ของกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น จึงต้องตัดความกลัวออกไปแล้วเริ่มขยายเครือข่ายไปเรื่อย ๆ และ ในระหว่างการปฏิบัติงานอาจจะมียานเยอะ หรือหนักเกินไป (Overload) อาจจะถูกระทบ เกิดปัญหา สารพัดในการทำงาน ซึ่งไม่มีอะไรราบรื่นเรียบร้อย อาจจะท้อ หรือเกิดความ เบื่อหน่าย ก็ต้องย้อนกลับไปวันแรกที่ก้าวเข้าสู่ระบบราชการให้ได้ (Back to Basic) ทัศนคติ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ และจำเป็น ซึ่งถ้าท่านบอก ท่านทำไม่ได้ ท่านก็จะหาเหตุผลว่าทำไม่ได้ แต่ถ้าท่านบอกว่าท่านทำได้ ท่านก็จะหาวิธีการ ว่าทำอย่างไรให้งานประสบความสำเร็จ

แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จ

1. ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (ศาสตร์ของพระราชา) เพราะการทำงานของกระทรวงยุติธรรม คือการทำให้พี่น้องประชาชนมีความสุข กินอิ่ม นอนอุ่น เป็นงานที่ทำกับประชาชน จึงต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง คือประชาชนต้องมีส่วนร่วมซึ่งจะเกิดผลที่ยั่งยืน ถ้าราชการทำเองฝ่ายเดียว แม้จะบูรณาการส่วนราชการใดแค่ไหน ก็ไม่ยั่งยืน เพราะไม่ได้เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ประชาชนก็ไม่ยอมรับ การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางจะให้ผลที่วัดได้ จับต้องได้ เช่น การออกไปลงพื้นที่เพื่อให้บริการประชาชน ไม่ว่าจะ เป็นกองทุนยุติธรรม เงินช่วยเหลือผู้เสียหาย เงินทดแทนจำเลย หรือ การมีทนายอาสา คลินิกยุติธรรม การรับเรื่องราวร้องเรียนร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องความไม่เป็นธรรม เรื่องของการไกล่เกลี่ย รวมไปถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี เป็นต้น

2. การทำงานต้องทำให้ได้ทั้งผลงานและน้ำใจคน บางอย่างทำงานสำเร็จแต่ไม่ได้ น้ำใจ บางอย่างทำงานไม่สำเร็จแต่ได้น้ำใจ แต่ถ้าทำได้สองอย่างจะถือว่าทำงานได้ประสบความสำเร็จในชีวิตของการทำงาน ถือเป็น Attitude อย่างหนึ่งที่จะต้องนำมายึดถือในการปฏิบัติงาน การทำงานให้สำเร็จและได้น้ำใจคน เช่น การไม่ทะเลาะกับใคร (หลีกเลี่ยงการขัดแย้ง) การไม่ตัดสินคนจากรูปลักษณ์ภายนอก เคารพซึ่งกันและกัน มีความจริงใจ ความสามัคคีปรองดอง ซึ่งต้องมีหลักการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา และผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา

โดยหากท่านอยู่ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา ท่านมีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่เต็มใจให้ความช่วยเหลือต่อผู้บังคับบัญชา ยินดีและเต็มใจเมื่อได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติงาน

หากท่านอยู่ในฐานะผู้บังคับบัญชา ท่านจะต้องปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ประชาชน แม้กระทั่งเครือข่ายที่ทำงานด้วย ต้องมีการให้เกียรติกัน ยกย่องชมเชยเมื่อทำความดี ตำหนิเมื่อผิดพลาด แต่การตำหนิต้องไม่ทำให้เสียกำลังใจ ต้องติเชิงให้คำแนะนำและเป็นไปเพื่อพัฒนาตนเองมีความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจในข้อบกพร่องและข้อจำกัดในบุคคล แสดงความจริงใจ ซึ่งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และส่งเสริมคุณงามความดีในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา และพี่น้องประชาชน ซึ่งจะทำให้ผลงานสำเร็จ และได้หน้าใจคน

3. มีความเป็นมืออาชีพ ซึ่งความเป็นมืออาชีพจะเกิดขึ้นได้นั้น คือ

3.1 ต้องรู้งาน (รู้งานของกระทรวงยุติธรรม) รู้กฎหมายและหลักเกณฑ์ในการทำงาน ลักษณะของการบูรณาการ การเชื่อมต่อไปยังเครือข่ายของส่วนราชการอื่นๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน เป็นต้น

3.2 รู้งานตัวเอง คือรู้ว่างานที่ท่านจะไปทำนั้นทำเป็นใคร พื้นที่ไหน ปัญหาคืออะไร และวิเคราะห์สถานการณ์ (ต้องรู้คน รู้งาน รู้พื้นที่) เหมือนที่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ท่านทรงตรัสไว้ว่าเวลาเราจะทำอะไรต้องดูภูมิสังคม (คน ซึ่งไม่มีสูตรสำเร็จ เพราะมีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกนึกคิด มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเชื่อ ความชอบ แตกต่างกัน) และภูมิศาสตร์ (ดิน น้ำ ลม ไฟ) บางครั้งอาจเรียกทฤษฎีสถานการณ์ (Contingency) คือ งาน คน และพื้นที่ แล้วนำมาประเมินเป็นข้อมูล เพื่อหาวิธีการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับคน พื้นที่ และสถานการณ์

รวมถึงการคาดการณ์ไปถึงอนาคตเพื่อหาวิธีการป้องกันเพื่อไม่ให้ปัญหากลับหมุนเวียนมาอีก

3.3 การสร้างองค์ความรู้ ซึ่งประกอบด้วยความรู้หลายๆ สิ่ง ทั้งการสร้างการรับรู้ให้กับทีม (เครือข่าย) ซึ่งเป็นแนวทางวิธีการปฏิบัติงานในการที่จะไปให้บริการพี่น้องประชาชนให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะทำให้งานของกระทรวงยุติธรรมประสบผลสัมฤทธิ์ รวมถึงการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน ให้รับรู้และเข้าถึงการบริการของกระบวนการยุติธรรมของเครือข่ายกระทรวงยุติธรรม ในเรื่องต่างๆ โดยอาจใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่

3.4 การสร้างเครือข่าย ซึ่งจะสนับสนุนเรื่องของการทำงานเป็นทีม คือ การทำให้ภาคส่วนอื่นรู้จักกระทรวงยุติธรรม และงานของกระทรวงยุติธรรม เพราะการทำงานนั้นต้องใช้ความรู้หลายๆ ด้าน ต้องได้รับการสนับสนุนจากหลายๆ ภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นอัยการจังหวัด หรืออัยการช่วยเหลือประชาชน ศาล ผู้ว่าราชการจังหวัด อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานหอการค้า โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การออกไปประชุม ไปทำกิจกรรมร่วมกับจังหวัด การลงพื้นที่สัญจรกับพระ การมีคลินิกยุติธรรม เป็นต้น

4. การจัดทำแผนการทำงาน ซึ่งจะต้องมีทั้งแผนงาน แผนคน และแผนเงิน โดยเฉพาะการทำงานแบบบูรณาการนั้น จะต้องมีความเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจากพื้นที่ที่จะลงไปปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ทราบว่าพื้นที่นั้นมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอะไร เพื่อหากลไกและวิธีการแก้ปัญหาแนวทางการปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5. การรายงานผล ซึ่งต้องรายงานแบบ 360 องศา คือการรายงานต่อส่วนกลาง ต่อพี่น้องประชาชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรับรู้ รับทราบ

6. การใช้หลักธรรมะในการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ มีคุณธรรม เช่น ถือศีล 5 คือการไม่เอารัดเอาเปรียบ ไม่เบียดเบียนกัน หลักการครองตน คือการครองตัวเอง ทั้งต่อผู้บังคับบัญชา และผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา โดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา คือปรารถนาให้คนอื่นพ้นทุกข์ กรุณา ปรารถนาให้คนอื่นมีความสุข มุทิตา คือชื่นชมยินดีเมื่อคนอื่นทำดี ให้เกียรติ ยกย่อง ชมเชย และอุเบกขา คือมีความเสมอต้นเสมอปลาย ดีเสมอต้นเสมอปลาย หลักการครองงาน คือการทำงานให้สำเร็จ โดยอาศัยเรื่องอิทธิบาท 4 ได้แก่ จันทะ คือพอใจเมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน วิริยะ คือมีความพากเพียรในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย จิตตะ คือมีความเอาใจใส่ ฝักใฝ่ในการที่จะทำให้สิ่งที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ และวิมังสา ก็คือการไตร่ตรอง กลับรื้อ และพิจารณาในงานที่ได้รับมอบหมายว่าเมื่อทำไปแล้วตรงไหนมีจุดอ่อน จุดแข็ง เดิมตรงไหน ควรเติมให้สมบูรณ์

5. คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) บทบาทใหม่ของ ยุติธรรมจังหวัด: นายวัลลภ นาคบัว

ความเป็นมาของ กพยจ. มีที่มาจาก คณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติว่าด้วยงานคุ้มครองสิทธิและยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จังหวัด โดย “คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)” ให้อำนาจตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ยุติธรรมจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน กำกับและติดตามผลการดำเนินการให้บริการประชาชนในภารกิจของกระทรวงยุติธรรมในจังหวัด และอำเภอ รวมทั้งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และประชาชน ในการแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแล ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชนที่เหมาะสม ในจังหวัด และสอดคล้องกับสถานการณ์ของ จังหวัด ตลอดจนเป็นหน่วยงานกลางในการสนับสนุนงบประมาณให้พื้นที่ พร้อมทั้งเสนอแผนการดำเนินการไปสู่แผนยุทธศาสตร์ของ จังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด รวมทั้งการบูรณาการงบประมาณในระดับพื้นที่

การขับเคลื่อนงานของกระทรวงยุติธรรม ในพื้นที่ยังขาดความชัดเจน โครงสร้างของสำนักงานยุติธรรมจังหวัดตามหลักนโยบายการบริหารงานแบบบูรณาการ (One roof) โดยให้บูรณาการหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ในส่วนภูมิภาคให้เป็นหน่วยงานเดียวกันภายใต้ สังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือจะกระทบต่อการทำงานของ 4 หน่วยงานหลักในพื้นที่เดิม คือ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน กรมราชทัณฑ์ และกรมบังคับคดี ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงขยายอำนาจหน้าที่ และขยายอำนาจหน้าที่ของ กพยจ. ให้เป็นสะพานเชื่อมงานของทั้งกระทรวงยุติธรรมลงสู่จังหวัด

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2560 เห็นชอบในหลักการการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) และให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานงบประมาณ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเสนอ และให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของสำนักงานงบประมาณไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

แนวทางในการขับเคลื่อนภารกิจ กพยจ.

1. การจัดทำงบประมาณ Area Base การของงบประมาณเป็นกลุ่มจังหวัด สถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรม และการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ความเดือดร้อนของชาวบ้านในแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกันเพราะมีความแตกต่างกันด้านบริบท เช่น จังหวัดชลบุรี ยุทธศาสตร์เป็นจังหวัดท่องเที่ยว และโครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ดังนั้น มิติด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมก็จะไม่เหมือนกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เป็นเรื่องของความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้น ยุติธรรมจังหวัดจะต้องสามารถระบุได้ว่า บทบาทจังหวัดของตนนั้นเป็นอย่างไร อยู่ในกลุ่มไหน เพื่อจัดทำแผนหรือโครงการเสนอให้บรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด โดยในการทำงานจะต้องรู้บทบาทภารกิจของตนเอง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และรัฐธรรมนูญ รวมถึง

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ยุติธรรมจังหวัดจึงควรต้องศึกษายุทธศาสตร์ของจังหวัดว่าเน้นเรื่องใด และยุติธรรมจังหวัดควรจะมีกลุ่มเฉพาะ เช่น ยุติธรรมจังหวัดกลุ่มท่องเที่ยว ยุติธรรมจังหวัดกลุ่มวัฒนธรรม ยุติธรรมจังหวัดกลุ่มอุตสาหกรรม ยุติธรรมจังหวัดชุมชนเมือง เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

การจัดทำงบประมาณในพื้นที่เป็นเรื่องที่สำคัญ ยุติธรรมจังหวัดจึงต้องพัฒนาและผลักดันให้โครงการส่งเสริมและพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้รับบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัดได้ เช่น โครงการเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้กฎหมายสามารถเป็นโครงการนำร่องได้เพราะปัญหาเรื่องการกระทำผิดกฎหมาย การไม่รู้กฎหมายมีอยู่ทั่วทุกที่แล้วแต่ว่ามีมากหรือน้อยต่างกัน

2. การแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแล ช่วยเหลือ และสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2559 มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุมประพฤติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการการแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแล ช่วยเหลือ และสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชน ซึ่งสามารถขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่ข้อ 2

3. งาน Function Base ต่างๆ เช่น การไกล่เกลี่ย คลินิกยุติธรรม ยุติธรรมชุมชน

4. งานบริการต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ของ กพยจ. ข้อที่ 3

5. มติ ครม. เรื่องกรอบการป้องกันอาชญากรรม 6 ด้าน ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อม 2) การมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ป้องกันการกระทำผิดซ้ำ 4) เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาส

ทำผิด 5) ลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ 6) การพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากร

6. Big Data ข้อมูลของกระบวนการยุติธรรม สนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลและรายงานเข้ามายัง กระทรวงยุติธรรมซึ่งในอนาคตอาจเป็นการ รายงานผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งจะทำให้สามารถ นำข้อมูลต่าง ๆ เช่น สถิติการให้บริการประชาชน มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ทิศทางจากข้อมูล ข้อเท็จจริงจากพื้นที่ ซึ่งหากยุติธรรมจังหวัด สามารถดำเนินการรวบรวม สังเคราะห์ข้อมูล อย่างเป็นระบบก็จะช่วยในการกำหนดนโยบาย มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. **คู่มือการจัดประชุม กพยจ.:** นายไชยสุวัฒน์ อุเงิน

คู่มือคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เอกสารสำหรับคณะกรรมการ พัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) สารระสำคัญประกอบด้วย มติ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติ (กพยช.) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 18 กรกฎาคม 2560 (ร่าง) คำสั่งจังหวัดในการแต่งตั้ง กพยจ. และการดำเนินการในพื้นที่ได้แก่การจัดทำ คำของงบประมาณเชิงบูรณาการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แนวทางการสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย และ แนวทางการขับเคลื่อนกรอบการป้องกัน อาชญากรรม

ส่วนที่ 2 วาระการประชุม สารระสำคัญ ประกอบด้วย วาระการประชุม กพยจ. คำแนะนำ สำหรับร่างระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการ พัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) และตัวอย่างการนำเสนอวาระ (Power Point)

ส่วนที่ 3 คู่มือฝ่ายเลขานุการ สำหรับการบริหารการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม ระดับจังหวัด (กพยจ.) สารระสำคัญประกอบด้วยการจัดทำวาระและ เอกสารประกอบการประชุม การกำหนดนัดหมาย การบริหารการประชุม ประกอบด้วย การจัดทำ หนังสือเชิญประชุม แบบตอบรับการเข้าร่วม ประชุม การจัดทำเอกสารลงทะเบียน ผังที่นั่ง ตามองค์ประกอบ การจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการประชุม การนำเสนอข้อมูล การสรุปรายงาน ทั้งรายงานการประชุมย่อ รายงานการประชุม ฉบับสมบูรณ์ การเผยแพร่และติดตามมติ ทั้งนี้ ในภาคผนวกได้นำตัวอย่างนำเสนอรูปแบบของ เอกสารประกอบการประชุมที่ยุติธรรมจังหวัด สามารถนำไปใช้จัดทำเอกสารได้จริง รวมทั้ง ได้นำข้อมูลทั้งหมดให้สามารถ Download ได้ ทางเว็บไซต์ของสำนักงานกิจการยุติธรรมด้วย

7. **แนวทางการดำเนินงานของสำนักงาน ยุติธรรมจังหวัด (สยจ.) เพื่อขอรับงบประมาณ บูรณาการจังหวัด:** นายสาส์ สุกเกิด

งบประมาณรายจ่าย สามารถจำแนกได้เป็น 5 กลุ่ม คือ (1) งบกลาง เป็นงบประมาณที่ตั้งไว้ ที่กรมบัญชีกลางเพื่อจัดสรรให้แก่ส่วนราชการ เพื่อเป็นเงินเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ ค่าใช้จ่าย ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ค่าใช้จ่ายชดเชยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น (2) งบประมาณรายจ่ายบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ ใช้เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการหนี้ภาครัฐให้เกิด เสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศ โดยการดำเนินการและชำระหนี้ของภาครัฐ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด (3) งบประมาณ รายจ่ายบูรณาการ (Agenda) เป็นงบประมาณ ที่ดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล

ซึ่งดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ภายใต้เป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน โดยมีหน่วยงานเจ้าภาพหลักเป็นผู้รับผิดชอบ (4) งบประมาณรายจ่ายพื้นที่ (Area) เป็นงบประมาณที่ดำเนินการเพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ทั้งในระดับจังหวัดและระดับภาคโดยเป็นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ แผนงานบูรณาการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนงานบูรณาการสร้างเสริมพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ แผนงานบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ และ (5) งบประมาณรายจ่ายกระทรวง/หน่วยงาน (Function) เป็นแผนงานที่ดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบประจำตามกฎหมายจัดตั้งของหน่วยงานนั้นๆ ได้แก่ แผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานพื้นฐาน และแผนงานยุทธศาสตร์ ซึ่งในปัจจุบันแนวโน้มงบประมาณกลุ่ม Function จะลดลง และกลุ่ม Agenda และ Area จะเพิ่มขึ้น โดยมีการจัดทำดังนี้

1. กระบวนการจัดทำงบประมาณ

1.1 การวางแผนงบประมาณ คือ การทบทวนงบประมาณ เพื่อนำมาประกอบการจัดทำงบประมาณ ได้แก่ รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปีที่ผ่านมา รายงานการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน (Part) การทบทวน/ปรับปรุง เป้าหมายกลยุทธ์ ผลผลิต กิจกรรม ตัวชี้วัด และการวางแผนงบประมาณ โดยจัดทำข้อเสนอวงเงินงบประมาณเบื้องต้น จัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ การกำหนดนโยบายและวงเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำปี และการจัดทำยุทธศาสตร์ จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยสำนัก

งบประมาณ สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาความมั่นคง ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ให้สอดคล้องนโยบายสำคัญต่างๆ ของประเทศ

1.2 การจัดทำงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์ การจัดทำค่าของงบประมาณ การพิจารณาค่าของงบประมาณ การจัดทำร่าง พ.ร.บ. งบประมาณ และการเสนอร่าง พ.ร.บ. งบประมาณ

1.3 การอนุมัติงบประมาณ ประกอบด้วย การพิจารณาร่าง พ.ร.บ. งบประมาณโดยฝ่ายนิติบัญญัติ การตรา พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี

1.4 การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งเดิมหน่วยงานมักไม่ให้ความสำคัญในกระบวนการนี้ แต่ในปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญในเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จึงได้กำหนดมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ โดยกำหนดเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณในแต่ละไตรมาส การกำหนดระยะเวลาในการก่อหนี้ในรายจ่ายลงทุนให้แล้วเสร็จภายในไตรมาส 1 เป็นต้น

1.5 การติดตามประเมินผล เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย การติดตามผลการดำเนินงาน และการประเมินผล

2. การจัดทำงบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณตามนโยบายสำคัญต่างๆ ของประเทศที่มีการดำเนินงานตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไป

มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่มีความเชื่อมโยง สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและไม่ซ้ำซ้อน ทั้งนี้ แนวทางการจัดทำงบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

2.1 การกำหนดกรอบการจัดทำงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วย ขอบเขต หลักการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ตัวชี้วัด หน่วยงาน โครงการ กิจกรรม และแนวทางในการติดตามประเมินผล

2.2 การจัดทำค่าของงบประมาณ ในแผนงานบูรณาการ โดยต้องกำหนดภารกิจบูรณาการอย่างน้อยเป็นในระดับโครงการของหน่วยงานให้สอดคล้องและเชื่อมโยงไปสู่การบรรลุเป้าหมายแผนงานบูรณาการ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนมีการวางแผนแม่บทระยะปานกลาง และระยะยาว เพื่อการพัฒนาตามแผนงานบูรณาการให้มีความต่อเนื่อง

2.3 การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ในแผนงานบูรณาการ ต้องสอดคล้องและส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของแผนงานบูรณาการ มีความพร้อม ทั้งด้านบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ พื้นที่ดำเนินการ และการบริหารจัดการที่จะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการร่วมกันภายใต้แผนงานบูรณาการจะต้องมีความเป็นเอกภาพ ประสาน สอดคล้อง และมีค่าใช้จ่ายเป็นไปตามหลักเกณฑ์ มีการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

3. การจัดทำงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ มีหลักการสำคัญ คือ

3.1 ความสอดคล้องและเชื่อมโยง คือความสอดคล้องระหว่างนโยบายการพัฒนาประเทศ นโยบายรัฐบาลและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3.2 การบูรณาการ คือการบูรณาการตั้งแต่กระบวนการวางแผน การกำหนด ยุทธศาสตร์ การบริหารงานตามแผนและยุทธศาสตร์ การบูรณาการระหว่างแผนงานและงบประมาณ รวมทั้งการบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน

3.3 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดทำหน้าที่เป็นผู้ประสานและสร้างการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด ยุทธศาสตร์ และจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด เพื่อให้ทุกภาคส่วนภายในจังหวัดตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบต่อการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

ทั้งนี้ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัด แบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนและงบประมาณ และการบริหารงานของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยกำหนดให้มีองค์กรในการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ 3 ระดับ คือ (1) คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการ ก.พ.ร. เป็นกรรมการและเลขานุการ (2) คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ และ (3) คณะกรรมการ

บริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.ก.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดหน้ากลุ่มเป็นประธาน และให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งข้าราชการกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการและเลขานุการ

การจัดทำงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด มีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกรอบวงเงินของงบประมาณ จะพิจารณาจากจำนวนประชากรพื้นที่ GDP สภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งจุดเน้นการพัฒนาของพื้นที่นั้น ๆ

2. การขอรับการจัดสรรงบประมาณ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด หน่วยราชการระดับจังหวัดเป็นผู้ขอรับการจัดสรรงบประมาณงบประมาณภาค (แผนงานบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ) ทั้งหน่วยราชการระดับจังหวัดและส่วนราชการระดับกรมในส่วนกลางสามารถขอรับการจัดสรรงบประมาณได้

3. การจัดทำค่าของงบประมาณจังหวัด (การเขียนโครงการ) หน่วยงานต้องบรรจุโครงการกิจกรรมในแผนพัฒนาจังหวัดโดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดและควรให้ความสำคัญในการออกข้อมูลตามแบบฟอร์มรายละเอียดจำแนกตามงบรายจ่าย (เช่น งบดำเนินการ งบลงทุน งบอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น งบบุคลากร)

4. การพิจารณาและวิเคราะห์โครงการของสำนักงานงบประมาณ มีเกณฑ์ในการพิจารณาได้แก่ ที่มาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความสอดคล้องของเป้าหมาย ผลผลิตกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือนโยบาย/ยุทธศาสตร์ ความคุ้มค่าของโครงการ ทางเลือกการดำเนินการและความเหมาะสมของเทคโนโลยี

ที่นำมาใช้วิธีการและแผนการดำเนินงาน รวมทั้งศักยภาพและความพร้อมในการดำเนินการ

4. การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี รัฐบาลให้ความสำคัญกับงบประมาณในมิติพื้นที่เป็นอย่างมาก สำนักงานยุติธรรมจังหวัดจะต้องดำเนินการเพื่อให้โครงการ/กิจกรรมได้บรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด โดยประสานการดำเนินการกับสำนักงานจังหวัดซึ่งเป็นฝ่ายเลขานุการของ ก.บ.จ. ทั้งนี้ โครงการด้านกระบวนการยุติธรรมจะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดด้านความมั่นคง โดยโครงการ/กิจกรรมที่เสนอ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด ควรเป็นภารกิจซึ่งแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ รวมทั้งไม่ใช่โครงการที่ตอบสนองต่อบทบาทภารกิจพื้นที่ของหน่วยงาน ดังนั้น การจัดทำค่าของงบประมาณเชิงบูรณาการ ในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เช่น การสร้างการรับรู้กฎหมาย และการขับเคลื่อนกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม จึงเป็นภารกิจที่สำคัญของสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ในฐานะฝ่ายเลขานุการของ กพยจ. ที่ต้องจัดทำโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด และได้รับการจัดสรรงบประมาณจังหวัด เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ต่อไป

ผลการดำเนินงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)

ข้อมูลจากการจัดทำรายงานประจำปี คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 (ข้อมูล ณ มกราคม 2562) สรุปผลการดำเนินงานตามแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

1. **มีการแต่งตั้ง กพยจ. มีคำสั่งแต่งตั้ง**
กพยจ. ครบทั้ง 76 จังหวัดเรียบร้อยแล้ว

2. **มีการประชุม กพยจ. ครั้งที่ 1/2560** พบว่า
ทั้ง 76 จังหวัดจัดการประชุมและได้รายงานผล
การดำเนินงานมายังกระทรวงยุติธรรมตาม
กำหนด

3. **มีการจัดทำแผนการประชุมคณะกรรมการ**
กพยจ.

- มีแผนประชุม กพยจ. ทุกเดือน
จำนวน 6 จังหวัด
- มีแผนประชุม กพยจ. 2 เดือน/ครั้ง
จำนวน 17 จังหวัด
- มีแผนประชุม กพยจ. 3 เดือน/ครั้ง
จำนวน 53 จังหวัด

4. **ผลการจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการ**
ในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2562

- 8 จังหวัด ได้รับจัดสรรงบประมาณ
คือ พะเยา แม่ฮ่องสอน หนองคาย สบบุรี ราชบุรี
นนทบุรี สมุทรสาคร และเพชรบุรี รวมจำนวน
3,178,400 บาท
- 42 จังหวัด ได้บรรจุแผนงาน/
โครงการในแผนงบประมาณฯ แต่ไม่ได้รับ
จัดสรร
- 26 จังหวัดยังไม่มีแผนงาน/โครงการ
บรรจุในแผนงบประมาณฯ

เมื่อจำแนกลักษณะแผนงาน/โครงการ พบว่า
ส่วนใหญ่เป็นแผนงาน/โครงการด้านการสร้าง
การรับรู้และความเข้าใจ รองลงมาเป็นด้านการ
ป้องกันอาชญากรรม การสร้างความปลอดภัย/
การป้องกันความขัดแย้ง การบูรณาการความ
ร่วมมือในการดำเนินงานและด้านสิทธิมนุษยชน
ตามลำดับ ทั้งนี้ จากผลดำเนินงานข้างต้น

จึงกล่าวได้ว่ากลไกคณะกรรมการพัฒนา
การบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)
ได้เริ่มต้นขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมเรียบร้อยแล้ว
การดำเนินการภายหลังจากนี้ คือการผลักดันให้
กิจกรรมตามภารกิจเป็นแผนงาน/โครงการหลัก/
งานประจำในแผนพัฒนาจังหวัดและได้รับ
การสนับสนุนงบประมาณเชิงบูรณาการในระดับ
จังหวัดและกลุ่มจังหวัดอย่างต่อเนื่องและ
ครบทุกจังหวัดเพื่อให้การอำนวยความสะดวก
แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงและมี
ประสิทธิภาพต่อไป

■ สรุป

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม
ระดับจังหวัด (กพยจ.) มีที่มาจากคณะอนุกรรมการ
พัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วย
งานคุ้มครองสิทธิและยุติธรรมโดยกรมคุ้มครอง
สิทธิและมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการ
จังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ
ยุติธรรมจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ
ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการแต่งตั้ง
คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม
ระดับจังหวัด (กพยจ.) เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม
2560 เพื่อเป็นกลไกการอำนวยความสะดวก
และประสานความร่วมมือในระดับจังหวัด

มีภารกิจหน้าที่สำคัญในการเสนอแผนการ
ดำเนินการไปสู่แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด
แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด
รวมทั้งบูรณาการงบประมาณในระดับพื้นที่
โดยการจัดทำงบประมาณ Area Base การขอ
งบประมาณเป็นกลุ่มจังหวัด บูรณาการความ
ร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน

และประชาชนในการแก้ไขฟื้นฟู ติดตามดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้กระทำผิดในชุมชนที่เหมาะสมในจังหวัด เสริมสร้างให้ประชาชนในจังหวัดเข้าถึงการบริการของกระทรวงยุติธรรม การสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ตามกรอบการป้องกันอาชญากรรม และประสานกำกับ ดูแลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ซึ่งได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมเรียบร้อยแล้ว

■ บรรณานุกรม

- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2560). รายงานสรุปการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนยุติธรรมจังหวัด: ภารกิจ และ กพยจ. *สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนยุติธรรมจังหวัด: ภารกิจ และ กพยจ.* นนทบุรี.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2561). รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ 1/2561. *การประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.).* กรุงเทพฯ.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2561). รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ 4/2561. *การประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.).* กรุงเทพฯ.